

Onderwerp	Grondstoffenbeleidsplan 2023 - 2026
Datum	31 januari 2023
Toelichting	Technische vragen forum ruimte agendapunt 6
Door	Fractie Progressief Oudewater

Het Grondstoffenbeleidsplan is een helder en onderbouwd verhaal. De keuze voor het Diftar lijkt een juiste. Desalniettemin levert dit toch wat vragen op bij PO

Het grondstoffenbeleid richt zich vooral op de inzameling van afval. Het accent ligt meer op afval dan op grondstoffen. Je wil immers zo vroeg mogelijk in de keten ingrijpen en vermijden dat grondstoffen bij afval belanden. PO mist in het beleid een strategie gericht op preventie. Het plan benoemt heel kort ontwikkelingen als het Circulair Ambachtscentrum en Circulaire Initiatieven door AVU. Op zichzelf veelbelovende ideeën maar weinig uitgewerkt in bijvoorbeeld hoe lokale ondernemers te stimuleren om met de grondstoffen aan de slag te gaan.

1. Waarom heeft de gemeente in haar beleid geen strategie op preventie opgenomen?

Antwoord: Voor wat betreft preventie zet het beleid onder andere in op communicatie.

Tijdens het implementatietraject wordt veelvuldig aandacht besteed aan afvalpreventie en hergebruik. Dit is tijdens de communicatiecampagne rond de invoering van Het Nieuwe Inzamelen (HNI) ook gebeurd.

Ook draagt de keuze voor Diftar bij aan het afvalbewustzijn en daarmee aan preventie. Uit landelijke gegevens blijkt dat de totale hoeveelheid huishoudelijk afval bij Diftar gemeenten lager ligt dan dat van niet-Diftar gemeenten. Ook bij HNI was dit effect zichtbaar. In 2021 was de totale hoeveelheid huishoudelijk afval 2% lager dan in ijkjaar 2018. En dat terwijl in dat jaar door de corona-maatregelen veel mensen thuiswerkten en veel van het afval dat normaal op het werk ontstond toen bij het huishoudelijk afval eindigde. Over het algemeen geldt; hoe groter de prikkel hoe groter de preventieve werking.

- a. Kan de gemeente eisen stellen voor hergebruik materialen bij groenonderhoud, aanleg stoepen e.d.?

Antwoord: Dit valt primair onder het taakveld inkoop. Wanneer de gemeente producten aanschaft wordt gestreefd naar een optimale balans tussen duurzaamheid, kwaliteit en kosten. Bij de implementatie van HNI is zo bijvoorbeeld gekozen voor de aankoop van minicontainers (Kliko's) van gerecycled kunststof.

- b. Kan de gemeente hergebruik stimuleren door ondersteuning van kringloopwinkels of repaircafé.

Antwoord: Dit gebeurt momenteel al. De gemeente heeft een financiële bijdrage geleverd bij de totstandkoming van het Repaircafé.

Ook is op de milieustraat van Oudewater een innamepunt ingericht voor kringloopgoederen. Het innamepunt wordt beheerd door verschillende kringlooporganisaties uit de gemeente. De betreffende organisaties zijn hiervoor aangewezen als inzamelaar. Daarmee zijn de juridische belemmeringen weggenomen die verhinderden dat de betreffende kringloopwinkels met hun afval op de milieustraat terecht konden. Niet-verkoopbare kringloopgoederen kunnen nu kosteloos bij de milieustraat worden ingeleverd. Zo kunnen zij meer materialen innemen zonder financiële risico's te lopen.

Progressief Oudewater

2. Wat is het zicht van de gemeente op de verwerking in de keten? Zijn de risico's in de keten bekend (financieel, reputatie en motivatie: bewoners ontdekken dat afval verkeerd wordt verwerkt terwijl ze er veel moeite voor doen, afval komt op verkeerde plek terecht)?

Antwoord: Voor de verwerking van het afval en de grondstoffen werkt de gemeente samen met de andere Utrechtse gemeenten. De gemeenten zijn hiervoor verenigd in de AVU (Afval Verwijdering Utrecht). Door de krachten te bundelen kunnen strenge eisen worden gesteld wat betreft verwerking, rapportage en monitoring. De verschillende stromen worden periodiek aanbesteed. Daarbij wordt de lat steeds hoger gelegd wat betreft duurzame verwerking.

3. Eindigt afval dat eigenlijk nuttig hergebruikt zou kunnen worden bijvoorbeeld toch in de verbrandingsoven? Hoe is toezicht op deze keten georganiseerd (dus na inzameling)?

Antwoord: De AVU ziet erop toe dat de afspraken worden nageleefd. Zo konden zij er, samen met andere partners, bijvoorbeeld voor zorgen dat verpakkingsmateriaal waar nog geen geschikte verwerker voor was gevonden eerst werd opgeslagen totdat de zoektocht was afgerond.

De gemeente verwacht bij de besparing in verwerkingskosten de doelstelling van 100 kg per jaar te halen.

4. Wat is de verwachting hoe inwoners zullen reageren op een wat meer 'bestraffende' aanpak en wat is de inschatting dat dit een risico vormt voor het halen van de doelstelling?

Antwoord: De ervaring bij andere gemeente leert dat de gekozen aanpak werkt. Van de gemeenten die in 2019 al de VANG-doelstelling van 75% afvalscheiding in 2020 hebben behaald is ruim 90% een Diftargemeente. Daarbij is het belangrijk dat de positieve insteek blijft. Het beloningsprincipe geldt nog steeds. Hoe beter het afval gescheiden wordt aangeboden, hoe lager de afvalstoffenheffing. Dit zal in de communicatie nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht.

5. Is uitgezocht waarom eerder de doelstelling niet is gehaald? Oudewater zit bijvoorbeeld boven het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten.

Antwoord: Om dit uit te zoeken is gekeken naar andere gemeenten. Daaruit blijkt over het algemeen dat een hogere prikkel leidt tot een lagere hoeveelheid restafval. Bij het teruggave-systeem is de prikkel noodgedwongen beperkt. Bij Diftar kan deze veel hoger zijn.

6. Welke ideeën heeft de gemeente om de inwoners te motiveren? Suggestie: bonus als je onder 100 kg uitkomt.

Antwoord: Bij gemeenten met Diftar is de afvalstoffenheffing gemiddeld 19 tot 25% lager zo blijkt uit onderzoek van Rijkswaterstaat. In die zin is al een bonus voorzien bij het halen van de doelstelling.

Het beleid benoemt een aantal specifiek maatregelen om de kosten voor specifieke doelgroepen binnen de perken te houden: reductieregel medisch afval en gescheiden inzameling van luiers.

7. Reductieregel medisch afval:
 - a. Aan welk afval moeten we denken?

Progressief Oudewater

Antwoord: Alle gevallen waarbij om medische redenen meer of frequenter afval ontstaat. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan incontinentiemateriaal of stoma-afval.

- b. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat dit een eenvoudig uitvoerbare regeling wordt?

Antwoord: Bij veel gemeenten wordt iets dergelijks al toegepast. Vaak wordt met een eenvoudig online-formulier gewerkt waarop bewoners kunnen aangeven waarom ze noodgedwongen meer afval hebben. Als onderbouwing kan bijvoorbeeld een pakbon voor medische hulpmiddelen worden bijgevoegd.

Doorgaans wordt na toekenning van de medische uitzondering een bepaald aantal aanbiedingen kwijtgescholden. Zo blijft de regeling eenvoudig en begrijpelijk. Meer hierover volgt bij de vaststelling van de Verordening Afvalstoffenheffing die eind 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

8. Gescheiden luier inzameling: deze regel beperkt de kosten voor afval voor jonge gezinnen. Vooralsnog zijn er geen voordelen als het gaat om recycling en betekent dit voor de gemeente extra kosten en minder inkomsten.

- a. Zijn er alternatieven zoals stimuleren gebruik wasbare luiers?

Antwoord: Ja, die alternatieven zijn er inderdaad. Afval-besparende initiatieven zoals wasbare luiers worden in de communicatie onder de aandacht gebracht.

- b. Wat zijn de extra kosten voor de gemeente?

Antwoord: De extra €15.200 heeft betrekking op de inzamelkosten. Daarnaast is voor de verzamelcontainers voor luierafval een investering nodig van ongeveer €15.000. De kosten hiervan zijn als afschrijvingen in de afvalbeheerkosten (zie hoofdstuk Financiën) meegenomen. De verwerkingskosten blijven gelijk omdat het afval nog steeds als restafval wordt verwerkt.

Femke Stoop
Fractie Progressief Oudewater